

Силабус навчальної дисципліни

Регіональна економіка

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінансове управління бізнесом»

(назва освітньої програми)

Статус дисципліни	варіативна
Мова навчання	українська
Факультет	Економічний
Кафедра	Економічної теорії та міжнародних економічних відносин
Контакти кафедри	Висотний корпус, к. . В500 тел.: (056) 756-33-60; Email: intern.econom@pgasa.dp.ua
Викладачі-розробники	Стенічева Інна Борисівна, доктор філософії з економіки, доцент
Контакти викладачів	stenicheva.inna@pdaba.dp.ua тел. 0663963000
Розклад занять	розклад занять на сайті академії https://www.pgasa.dp.ua/timetable/WSIGMA/EK/ROZKLADP.HTM L
Консультації	Сторінка кафедри на сайті https://pgasa.dp.ua/department/mizhnarodeko/

Анотація навчальної дисципліни

Під регіональною економікою, з позицій сучасних підходів до цього визначення, розуміють галузь наукових знань про економіку регіонів, закономірності економічного розвитку і функціонування суб'єктів господарювання в територіальному розрізі.. Вона вивчає сукупність економічних та соціальних явищ і факторів, що обумовлюють формування і розвиток економіки регіону. Як науковий напрямок регіональна економіка є галуззю економічних знань, що вивчає закономірності й особливості розміщення продуктивних сил, формування ареалів збуту продукції та регіонального економічного розвитку.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Регіональна економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми "Фінансове управління бізнесом» СВО ПДАБА 072 б – 2020

	Години	Кредити	Семестр
			VII
лекції	22	3,5	22
лабораторні роботи	-		
практичні заняття	14		14
Самостійна робота, у т.ч:	69		69
підготовка до аудиторних занять	13		13
підготовка до контрольних заходів	13		13
виконання курсового проекту або роботи			
виконання індивідуальних завдань	-		-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	13		13
підготовка до екзамену	30		30

Форма підсумкового контролю	Екзамен		Екзамен
------------------------------------	----------------	--	----------------

Мета дисципліни: Метою вивчення дисципліни «Регіональна економіка» є формування теоретичних і практичних знань про закономірності та особливості функціонування регіональної економіки, сучасний стан і напрямки регіонального розвитку економіки в умовах євроінтеграційних процесів; обґрунтування організаційно-економічних механізмів управління економікою регіонів, соціальних, екологічних та зовнішньоекономічних аспектів її функціонування.

Завдання дисципліни: засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни.

Пререквізити дисципліни: «Вступ до спеціальності», «Статистика», «Національна економіка», «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Сучасна економічна глобалізація», «Історія економіки та економічної думки», «Державні фінанси» тощо.

Постреквізити дисципліни: «Бізнес-аналіз», «Проектне фінансування» тощо.

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні:

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми СВО ПДАБА- 072 б - 2020 «Фінансове управління бізнесом»:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

РН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

РН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
Змістовий модуль 1. Регіональна економіка					
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка».	5	2	-		3
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	7	2	1		4
Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства	7	2	1		4
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	6	2	1		3
Тема 5. Сутність мета і завдання регіональної економічної політики	6	2	1		3
Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики	7	2	1		4
Тема 7. Природний та трудоворесурсний потенціал України та його використання	8	2	2		4
Тема 8. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в сучасних умовах	8	2	2		4
Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	8	2	2		4
Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	7	2	2		3
Тема 11. Фактори сталого розвитку продуктивних сил та соціально-економічна ефективність природокористування.	6	2	1		3
Усього за змістовим модулем 1	75	22	14		39
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	105	22	14		69

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ

Назва теми	Посилання на джерела
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка».	1,2,3,4,5,8

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	1,2,3,4,5,8
Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства	1,2,3,4,5,8,15,17
Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці	2,3,4,5,8,15,17
Тема 5. Сутність мета і завдання регіональної економічної політики	1,2,3,4,5,8,15,17
Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики	1,2,3,4,5,8,15,16,17
Тема 7. Природний та трудовресурсний потенціал України та його використання	1,2, 4, 5, 6,8, 10, 15,16, 17
Тема 8. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в сучасних умовах	1,2,3,4,5,6,8,10,16,17
Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	1,2,3,4,5,6,8,10,17
Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	1,2,3,4,5,10,13,14
Тема 11. Фактори сталого розвитку продуктивних сил та соціально-економічна ефективність природокористування.	1,2,4,5,7,8,9

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Регіональна економіка

Максимальна оцінка за змістовий модуль 1 – 100 балів.

Оцінка поточного контролю за змістовий модуль 1 складається з:

- присутності студента на лекціях (максимальна кількість – 11 балів. 1 лекція – 0,5 балів);
- присутності студента на практичних заняттях (максимальна кількість – 14 балів. 1 практичне заняття – 1 бал);
- виконання студентом практичного завдання (максимальна кількість балів – 56 балів: виконані практичні завдання в межах одного практичного заняття, кожне по 4 бали (за планом – 14 практичних занять): студент в повному обсязі, якісно та правильно виконав завдання, показав вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного матеріалу - 4 бали; відповідь і висновки до завдання студентом виконані правильно, але стисло і неповно. Завдання виконано без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі – 2-3 бали; студент виконав завдання не в повному обсязі і з грубими помилками - 2 бали. Правильні висновки за результатами виконання завдання студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. – 1-2 балів; студент не правильно та/або неякісно виконав завдання і допустив грубі помилки при формулюванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань та на додаткові питання викладача студент не відповідає або відповідає з грубими помилкам – 0 балів;

– конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях (максимальна кількість балів 4 балів): надання повного розгорнутого конспекту – 4 бали; якщо у конспекті розкрито сутність питання, але допущені непринципові помилки, відсутня необхідна деталізація, студент одержує 3 бали; якщо у конспекті розкрито сутність питання, але допущені неправильні тлумачення, студент одержує 2 бали; студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки – 1 бали; якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь – 0,5 - 0 балів.

– відповідь на 15 тестових запитань (1 тестове питання – 1 бал). Максимальна кількість – 15 балів.

Критерії оцінки якості виконання практичних завдань за змістовим модулем 1

4 бали - здобувачем обґрунтовано і в повному обсязі розв'язано практичне завдання. При захисті практичного завдання продемонстрована висока якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач;

3 бали - при захисті практичного завдання здобувачем продемонстрована хороша якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач, але в процесі розв'язання практичного завдання студентом допущені незначні помилки, які суттєво не знижують якості виконання завдання;

2 бали - виконання і захист здобувачем практичного завдання зроблені з суттєвими помилками і лише допоміжні запитання викладача дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання;

0-1 бали - виконання і захист практичного завдання зроблені здобувачем із грубими помилками і не в повному обсязі або не зроблені взагалі. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести факт свідомого опанування інструментарієм розв'язання задач.

Критерії оцінки самостійного опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях

- 4 бали - здобувач своєчасно і в повному обсязі подає конспект і захищає його зміст, якісно відповідаючи на всі запитання. При цьому здобувач показує вміння логічно і послідовно викладати матеріал та користуватися сучасними інформаційними джерелами;

- 3 бали - здобувач своєчасно, але в стислому обсязі подає конспект і захищає його зміст, достатньо впевнено відповідаючи на запитання викладача. Але певні аспекти теми залишаються не повністю розкритими;

- 2 бали - здобувач в стислому обсязі подає конспект і захищає його зміст, відповідаючи не достатньо чітко та впевнено на всі запитання;

- 1 бал - здобувач не своєчасно і в неповному обсязі подає конспект, захист якого відбувається здобувачем не самостійно, а лише через допоміжні питання викладача. Немає посилань на використані джерела;

- 0 балів – конспект відсутній.

Критерії оцінювання екзаменаційних результатів знань студента здійснюється у формі складання екзамену, що містить 80 тестових питань різного рівня складності та оцінюється за 100 бальною шкалою

Підсумковий контроль знань студента здійснюється у формі екзамену. Підсумкова оцінка виводиться як середньоарифметична за змістовим модулем 1 та екзаменом.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента за якість викладення та опанування навчального матеріалу, прозорість оцінювання, дотримання принципів академічної доброчесності. Середовище на заняттях є дружнім та відкритим до конструктивної критики.

Порядок зарахування пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі усного опитування (за пропущені лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (за пропущене практичне заняття).

Дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аванесова Н. Е. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: підручник. Х. : Щедра садиба плюс, 2015. 223 с.

2. Богословська А. В. Регіональна економіка: навч. посібник. Миколаїв : Видавець Смельянова Т. В., 2018. 488 с.

3. Гусева О.Ю. Регіональна економіка: навчальний посібник. / О.Ю. Гусева, О.В. Восокобоева, О.С.Ромашенко. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. -121 с

4. Дмитрієв І. А. Регіональна економіка: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів закладів вищої освіти. Х. : ФОП Бровін О. В., 2018. 284 с.

5. Завадських Г. М. Регіональна економіка: курс лекцій / Г.М. Завадських Мелітополь: Люкс, 2020. – 163 с.

6. Маковецька Л. О. Регіональна економіка: навчально-методичні рекомендації для проведення практичних та семінарських занять з освітнього компоненту : навч-метод. видання. 2023. 124 с. веб-сайт. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22495>

7. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Хомюк Н.Л., Войчук М. В., Савчук А.Ю., Коломечюк В.В., Цимбалюк С.М. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання: монографія. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. 514 с.

8. Регіональна економіка: підручник / за ред. О. М. Бандурки, О. В. Носової. Х. : Золота миля, 2016. 333 с.

9. Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2017: колект.моногр. / Аверіхіна Т. В.,Адамець Т. П., Андерсон Т. П. та ін. / за наук. ред. проф. Хлобистова Є. В. Київ, 2017. 546 с.

10. Ушакова Н. Г. Регіональна економіка: навч. посібник у структурно - логічних схемах та таблицях. / О.В. Носова, Т.Ю. Носова, О.А. Кулініч, Н.М. Федоренко. Харків: Монографія, 2019. - 233 с.

Допоміжна

11. Куцик П. О., Ковтун О. І. Башнянин Г. І. Національна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку. Частина 2. Львів : Растр – 7, 2017. 400 с.
12. Олійник Т.Г., Мельник І. О., Горобченко О. А. Регіональна економіка : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. 119 с.
13. Innovation Networks for Regional Development : Concepts, Case Studies, and Agent-Based Models [Текст] / В. Vermeulen, М. Paier (eds.). Cham : Springer, 2017. 307 p.
14. Dinc M. Introduction to Regional Economic Development: Major Theories and Basic Analytical Tools. USA: Edward Elgar Publishing, 2017. 224 p.
15. Дадашев Б.А. Регіональна економіка [текст]: навчальний посібник / Б.А. Дадашев, В.П.Гордієнко, В.В. Обливанцов. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 202 с.
16. Ковтун О.І. Регіональна економіка: практикум / Ковтун О.І. Львів: Вид-во ЛТЕУ, 2018. 198с.
17. Мартусенко І.В. Регіональна економіка: підручник / І.В. Мартусенко, Б.В. Погрішук. Тернопіль: Крок. 2015. 626 с.

ІНШІ ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

18. Сервер Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
20. Закон України про туризм : веб-сайт URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80.#Text>
21. Закон України про засади державної регіональної політики : веб-сайт URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
22. Державна служба статистики України. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Розробник

(підпис)

(Інна СТЕНІЧЕВА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Тетяна ЗАГОРЕЛЬСЬКА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри Економічної теорії та міжнародних економічних відносин

(назва кафедри)

Протокол від «28» серпня 2023 року № 2

Завідувач кафедри

(підпис)

(Юлія ОРЛОВСЬКА)